

Governance, Risk & Compliance **Varmuus tavoitteiden toteutumisesta**

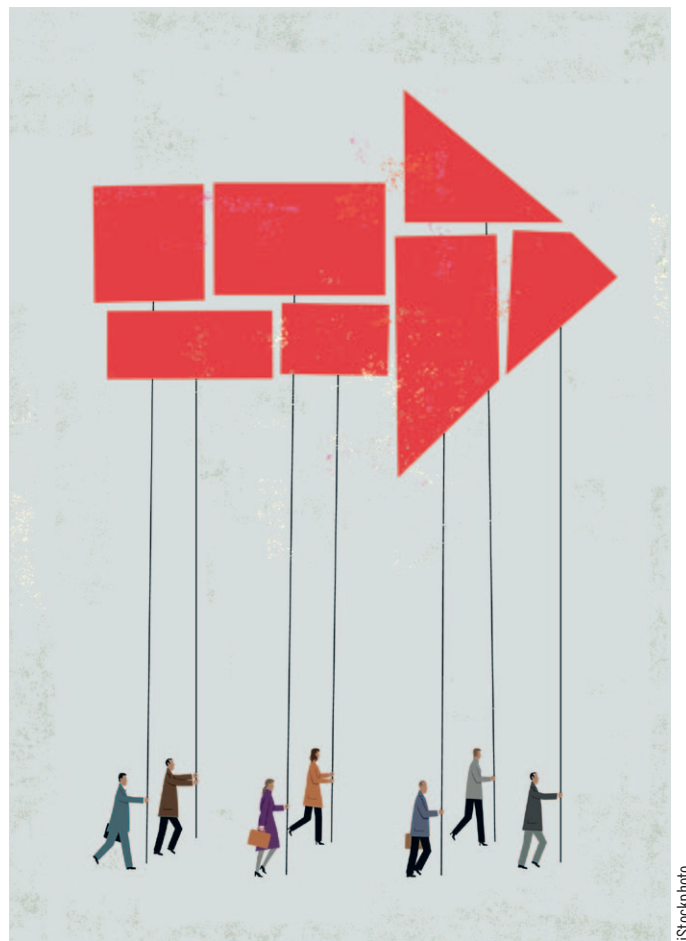
**Tarkastusvaliokunta valvonnan
varmistajana**

Sivu 4

**Sisäinen valvonta ja
sisäinen tarkastus
seurakunnissa**

Sivu 7

- 3 **Pääkirjoitus**
Syynissä – Osaamisen jatkuva kehittäminen
- 4 **Tarkastusvaliokunta valvonnan varmistajana**
- 5 **LähiTapiolan tarkastusvaliokunta tulevaisuuden edessä**
- 7 **Sisäinen valvonta ja sisäinen tarkastus seurakunnissa**
- 9 **Uskonvahvistusta ja uusia ajatuksia pyöreän pöydän äärellä**
- 10 **39. syysseminaari**
- 11 **Covernance, Risk and Compliance**
- 12 **Richard Chambers:**
Suunnittele enemmän, tarkasta vähemmän
- 13 **Opiskellen osaajaksi**

iStockphoto

Syynissä

Yhteystiedot
Sisäiset tarkastajat ry
Energiakuja 3
00180 Helsinki
Puh. 010 4236 350
www.theiia.fi

Toimituskunta
Jari Korpela
Antti Laukkanen
Sari Ojala
Jussi Sovasto
Tarja Tirri
Matti Mikola

Ilmoitukset
Puh. 010 4236 350
sisaiset.tarkastajat@theiia.fi

Ulkoasu
Antturi Design Oy
Kannen kuva: iStockphoto

Syynissä – Osaamisen jatkuva kehittäminen

Hannu Kananen
Seminaaritoimikunnan
puheenjohtaja

Sisäiset tarkastajat ry:n tavoitteena on edistää sisäisen tarkastustoiminnan kehittämistä, sisäisen tarkastajan ammatillista osaamista ja osallistua alaan liittyvään keskusteluun. Perustehtävänä on olla tunnustettu, arvostettu ja johtava sisäisen tarkastuksen asiantuntija sekä sisäisen tarkastajan ammatin tunnettuuden edistäjä Suomessa.

Yhdistyksen tarkoitusta ja tehtäviä käsiteltiin hallituksen strategiaworkshopissa viime vuoden toukokuussa. Strategian kehittämistä jatkettiin syksyllä perinteisessä toimikuntapäivässä, jossa aktiiviset toimikuntalaiset analysoivat strategiaworkshopin tuloksia, yhdistyksen strategisia tavoitteita sekä määrittivät toiminnallisia hankkeita ja kriittisiä menestystekijöitä. Yhdistyksen strategiset tavoitteet ryhmiteltiin neljään asiakokonaisuuteen ja kuuteen kriittiseen menestystekijään. Sisäiset tarkastajat ry:n seuraavien vuosien keskeiset painopisteet ovat seuraavat:

- osaamisen jatkuva kehittäminen
- asiakaslähtöinen koulutustarjonta
- aktiivinen viestintä
- tapahtumahallinnon kehittäminen
- IIA-tutkintojen tukeminen
- johto- ja sidosryhmäyhteistyö

Strategiatyön tulosten ja kehittämishankkeiden seurannan helpottamiseksi kotisivuille luodaan kevään 2013 aikana tapahtumakalenteri, johon kootaan merkittävät viiteympäristön muutokset, tiedotetaan tulevista tapahtumista sekä esitellään koulutus- ja seminaaritapahtumia. Tapahtumakalenteri on tarkoitettu koko jäsenkunnalle ja ylläpidosta vastaavat toimikunnat.

Sisäisen tarkastuksen roolit osana organisaatioiden toimivaa johtamisjärjestelmää ja GRC:tä (Governance, Risk and Compliance) ovat uudenlaisten haasteiden edessä. Kalastajatorpalla 17.–18.4.2013 järjestettävässä kevätseminaarissa *GRC – Focus On The Essentials* -seminaarin pääpuhujana, kansainvälisen sisäisen tarkastuksen yhdistyksen (IIA) pääjohtaja **Richard Chambers**, antaa vastauksia sisäisen tarkastuksen tuleviin rooleihin. Hollantilainen GRC:n huippuspesialisti **Bart van Loon** luennoi organisaatioiden hallinnointijärjestelmistä ja riskienhallinnan rajapinnoista. Kansainvälisten vierailijoiden lisäksi seminaarissa esiintyy useita kansallisia asiantuntijoita ja tarkastusalan ammattilaisia.

Vuoden ensimmäinen Syynissä-lehti tarjoaa ajatuksia herättäviä kirjoituksia. **Jani Heikkala** ja **Antti Laukkanen** pohtivat tarkastusvaliokunnan roolia. **Kari Liinakoski** kertoo sisäisen valvonnan ja sisäisen tarkastuksen toteuttamisesta Helsingin seurakuntayhtymässä. Kevään edetessä monia aiheita ja teemoja tullaan syventämään yhdistyksen koulutus- ja seminaaritapahtumissa. Osaamisen jatkuvalla kehittämisellä varmennat ammattitaitosi ja luot lisäarvoa organisaatiollesi.

Antoisia lukuhetkiä. ■

Jani Heikkala, CIA,
CCSA, tarkastusjohtaja,
Evli Pankki Oyj

Antti Laukkanen, KTT,
toimitusjohtaja, Nurmi
Cylinders Oy

Tarkastusvaliokunta valvonnan varmistajana

Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n hallitus antoi kesäkuussa 2010 päivitetyn Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin. Hallinnointikoodin suositukset 24 – 27 koskevat tarkastusvaliokuntaa. Koodin mukaan tarkastusvaliokunta on perustettava sellaisessa yhtiössä, jonka liiketoiminnan laajuus edellyttää taloudellista raportointia ja valvontaa koskevien asioiden valmistelua hallitusta pienemmässä kokoonpanossa. Tarkastusvaliokunnan tehtävänä koodin mukaan voi olla tilinpäätösraportoinnin prosessin seuraaminen, taloudellisen raportointiprosessin valvonta, yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehokkuuden valvonta. Yhtiön hallitus vahvistaa valiokunnan tehtävät työjärjestyksessä omista lähtökohdistaan. Seuraavassa artikkelissa Antti Laukkanen ja Jani Heikkala esittävät näkemyksiään, mitä tarkastusvaliokunnan tehtävät voisivat olla.

NÄKEMYSIÄ TARKASTUSVALIOKUNNASTA

Tarkastusvaliokunta on hallituksen työväline

Tarkastusvaliokunta on yrityksen hallituksen toimielin, joka keskittyy ta-

loushallinnon toimivuuden, sisäisen tarkastuksen ja hyvän hallintotavan valvontaan. Pienemmissä yrityksissä ei välttämättä ole tarkastusvaliokuntaa vaan tehtävät kuuluvat suoraan hallitukselle.

Valiokunnan päärooli liittyy omistajiin ja muihin sidosryhmiin kohdistuvan yritysvastuun varmistamiseen. Valiokunnan olisikin oltava korkein ja puolueettomin yrityksen etiikan ja hyvän hallintotavan vaalija. Hallituksen on puolestaan uhrattava riittävästi aikaa tarkastusvaliokunnan selvityksien arviointiin.

Tarkastusvaliokunnan on taloudellisen raportoinnin oikeellisuuden ohella varmistauduttava, että sisäinen valvonta ja tarkastus keskittyvät oleelliseen. Kaiken yrityksen toiminnan on aina lopulta palveltava hallituksen hyväksymää strategiaa. Yrityksen on toimittava strategian mukaisesti ja yrityksen on ymmärrettävä toimintaan liittyvät riskit. Tarkastusvaliokunnankin toiminta tähtää yrityksen suunnan varmistamiseen:

- Strategic Control, teemmekö oikeita asioita?
- Management Control, teemmekö asiat oikein?

- Risk Management, hallitsemme ko riskit?

Tilinpäätösperiaatteet, arvostus- ja jaksotuskysymykset, oikeat ja riittävät tiedot, merkittävät erot suunnitelmiin, tiedot merkittävistä sitoumuksista ja vastuista ovat yksityiskohtia mutta korostavat numeroiden merkitystä valvon- nassa. Tehtäväalue edellyttääkin, että ainakin jollain tarkastusvaliokunnan jäsenellä on riittävä laskentatoimen, tilintarkastuksen tai sisäisen tarkastuk- sen pätevyys.

Tarkastusvaliokunta ja tehokkuus

Tarkastusvaliokunta raportoi riskien- hallinnan ja sisäisen valvonnan toimi- vuudesta hallitukselle muun muassa si- säiseltä tarkastukselta saamansa tiedon avulla. Yhtäältä tarkastusvaliokunnan onnistuminen tehtävässään edellyttää siltä tuntuvaa ajan käyttöä, toisaalta va- liokunnan kannattaa hyödyntää sisäis- tä tarkastusta täysimääräisesti. Pelkät kokoukset eivät riitä luomaan selkeää käsitystä sisäisen valvonnan tehokkuu- desta. Täyttääkseen velvollisuutensa tarkastusvaliokunnan on arvioitava toi- mivan johdon antamaa informaatiota, merkittäviä riskejä ja kriittisiä proses- seja vuosittain sekä kyseenalaistettava

näihin liittyvät tavoitteet. Tarkastusvaliokunnan kannattaa benchmarkata organisaation käytäntöjä ja menettelytapoja. Tarkastusvaliokunnan tulee myös tuntea, että hallitus reagoi asianmukaisella tavalla sen raportointiin. Parhaimmat tarkastusvaliokunnat aivan kuten hallituksetkin arvioivat vuosittain toimintansa tuloksia, joiden muodostumiseen sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja sisäisen tarkastuksen tehokkuudella on ratkaiseva merkitys.

Tarkastusvaliokunnasta ylin eettisyyden auktoriteetti?

Valiokunnan jäsenten tulee olla yhtenäisiä riippumattomia. Yrityksen on myös hyvä selvittää sisäisen tarkastuksen ja valiokunnan rooli, jos hallituksen puheenjohtajan tai hallituksen jäsenen toiminta on sopimatonta, hyvän hallintotavan vastaista tai yrityksen imagoa heikentävää. Onko tarkastusvaliokunnan rooli valvoa myös hallituksen jäseniä? Kuka on auktoriteetti,

jos hallituksen puheenjohtaja toimii eettisesti väärin tai hyvän hallintotavan vastaisesti? Näissä tilanteissa avoin ja suora yhteys tarkastusvaliokunnan ja sisäisen tarkastuksen johtajan välillä on paikallaan. Hallituksen jäsenten korkea moraali on hyvän hallintotavan perusta. Mikäli moraali kyseenalaistuu, tarkastusvaliokunta voisi puuttua asiaan. ■

LähiTapiolan tarkastusvaliokunta tulevaisuuden edessä

LähiTapiola syntyi 2012, kun keskinäiset vakuutusyhtiöt Tapiola ja Lähivakuutus yhdistyivät. Keskinäisissä vakuutusyhtiöissä (tai finanssiyhtiöissä) omistajina ovat asiakkaat. Tavallisen osakeyhtiön hallintorakennetta hallitus-toimitusjohtaja-johtoryhmä vastaa LähiTapiolassa lähinnä yhteistyövaliokunta-pääjohtaja-hallitus-rakenne. LähiTapiolan hallitukseen kuuluu vain toimivaa johtoa. LähiTapiolan kahdella osalla, LähiTapiola Vahinkovakuutus ja LähiTapiola Henkivakuutus, on omat hallintoneuvostonsa, joiden tehtävä on valvoa yhtiötään. Hallintoneuvostot ovat muodostaneet yhteisen valiokunnan, yhteistyövaliokunnan, johon kuuluvat jäseninä molempien yhtiöiden hallintoneuvostojen puheenjohtajat sekä varapuheenjohtajat. Tarkastusvaliokunta on yhteistyövaliokunnan toimielin.

Tarkastusvaliokunta nyt

LähiTapiolan tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja Jouko Havunen toteaa, että merkittävä ero tavallisen yhtiön ja LähiTapiolan tarkastusvaliokunnan välillä on, että LähiTapiolassa valiokunnan tehtäviin ei kuulu tilinpäätösprosessin seuraamista. Tilinpäätös on

hallituksen vastuulla – jolla ei tosin ole erillistä tarkastusvaliokuntaa. LähiTapiolassa valiokunnan tehtäviin kuitenkin kuuluu talousraportoinnin tuottamisen valvonta ja toisaalta esimiesten rooli valvontatoimissa.

Entä mikä on sisäisen valvonnan ja tarkastuksen ero valiokunnan näkökulmasta? Ensimmäiseksi Jouko Havunen korostaa valvonnan operatiivista luonnetta eli, että sisäinen valvonta on esimiestyön lähtökohta.

– Sisäisen tarkastuksen tehtävä on tarkastaa, että LähiTapiolan sisäinen valvonta toimii. Tarkastusvaliokunnalla onkin oikeus kysyä, mitä sisäinen tarkastus on tehnyt, että LähiTapiolan sisäinen valvonta toimii ja mitä sisäinen tarkastus on havainnut johdon tekevän sisäisen valvonnan kehittämiseksi, Jouko Havunen kertoo.

Yhteistyö sisäisen tarkastuksen kanssa

Havusen mielestä on luonnollista, että tarkastusvaliokunnan ja sisäisen tarkastuksen erinomainen yhteistyö on toiminnan lähtökohta.

Onko LähiTapiolan tarkastusjohtaja tarkastusvaliokunnan sihteeri niin kuin useassa muussa yhtiössä?

– Tarkastusjohtaja osallistuu valio-

LähiTapiolan tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja, kauppatieteiden lisensiaatti Jouko Havunen.

kunnan kokouksiin säännöllisesti ja puhtaasti asiantuntijana. Valiokunnan sihteeri on yhtiön juristi. Tarkastusjohtaja hyödyntää omaa organisaatiotaan tarkastuskysymyksissä. Valiokunnalla ei siis ole suoraa yhteyttä tarkastukseen ohi tarkastusjohtajan. Toisaalta tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja pitää säännöllisesti erillispalavereja tarkas-

tusjohtajan kanssa, jolloin voidaan keskustella yksityiskohtaisista tarkastusyksymyksistä tarkemmin.

Valiokunnan roolista valintaprosessissa Havunen kertoo, että tarkastusvaliokunta tekee suositusten tilintarkastajasta yhteistyövaliokunnalle, joka jättää asian hallintoneuvoston päätettäväksi. Havunen toteaa, että tarkastusvaliokunta on raportointielin, jos organisaatiossa havaitaan merkittäviä väärinkäytöksiä.

Menestyksen avaimia

Mikä on ollut tarkastusvaliokunnan menestyksekkään rooli?

Jouko Havunen on tyytyväinen tapaan, miten sisäisen tarkastuksen ra-

portointi on kehittynyt – erityisesti sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastajien antamien suositusten ja toimeenpanon raportointi saa kiitosta. Toisaalta kehitettävää on aina. Havunen mainitsee maailman nykytilan ja antaa suuren painoarvon riskienhallinnalle. Riski on esimerkiksi Tapiolan ja Lähivakuutuksen integraatio: toimiiko se niin kuin on ajateltu ja miten sisäinen tarkastus kehittyy yhteisen LähiTapiolan toimissa. LähiTapiola on päättänyt muodostaa alueyhtiö rakenteen, ja tarkastusvaliokunnan osin operatiivinenkin rooli on valvoma, että alueyhtiöihin perustetaan riittävä tarkastusorganisaatio. Vakuutusyhtiöt ovat perinteisesti olleet keskitettyjä organisaatioita, joten yhtiöiden

toimintojen on varauduttava henkiseen muutokseen toimintatavassa.

Lähtökohtaisesti kaikkien yrityksen toimintojen on palveltava strategiaa ja yrityksen tavoitteita. Havunen sitoo strategian tarkastusvaliokunnan ja sisäisen tarkastuksen rooliin vuotuisen tarkastussuunnitelman kautta: on toimittava strategian mukaisesti ja sisäisen tarkastuksen on vuosisuunnitelmassaan panostettava erityisesti osaluaisiin, jotka ovat strategian kannalta kriittisimpiä. LähiTapiolassa esimerkiksi pankkitoiminta on uudehko toimiala ja pankkitoiminnan tarkastuksen vaikiinnuttaminen on sisäisen tarkastuksen avainkysymyksiä. ■

Antti Laukkanen

Kari Liinakoski

Talouden kiristyminen ja suuret vapausasteet yhdessä korostavat vaikuttavuuden ja tuottavuuden arviointia seurakuntien toiminnan suunnittelussa ja arvottamisessa.

Sisäinen valvonta ja sisäinen tarkastus seurakunnissa

Kirkko ja kaupunki, kunta ja seurakunta

Kuntien ja seurakuntien hallintomallit ovat rakenteeltaan hyvin samanlaisia vaikka näitä ohjaava lainsäädäntö ei ole miltään osin yhteinen. Kirkon hallinnosta säädetään kirkkolaissa ja kirkkojärjestyksessä, seurakuntien talouden hallintaa ohjaavat kirkkohallituksen antamat ohjeet.

Kirkollisvaaleissa valitaan neljän vuoden välein kirkkovaltuustot, jotka nimeävät seurakuntaneuvostot (=seurakunnan hallitus). Seurakuntajaon tulee noudattaa kuntajakoa siten, että kukin kunta on kokonaisuudessaan saman seurakunnan tai saman seurakuntayhtymän alueella. Saman kunnan seurakuntien on muodostettava seurakuntayhtymä. Seurakuntayhtymissä valitaan kaupungin seurakunnille yhteinen kirkkovaltuusto ja yhteinen kirkkoneuvosto (=seurakuntayhtymän hallitus).

Käytännössä kunnan ja kirkon toimintaa erottaa kaksi merkittävää tekijää.

1) Kunnallisveroa maksavat kunnan asukkaat mutta kirkollisveroa vain kirkon jäsenet. Kirkon jäsenyyden kyseenalaistaminen ja pääosin siitä seuraava talouden näkymien heikkeneminen heijastuvat seurakuntien toimintaan ja sisäiseen valvontaan.

2) Suurissa seurakunnissa on lakisääteisten velvoitteiden osuus seurakunnan taloudesta merkittävästi pienempi kuin kuntasektorilla.

Kuvat Esko Jämsä

Talouden kiristyminen ja suuret vapausasteet yhdessä korostavat vaikuttavuuden ja tuottavuuden arviointia seurakuntien toiminnan suunnittelussa ja arvottamisessa. Tämä on otettava huomioon myös sisäisen valvonnan järjestelyissä.

Sisäinen valvonta seurakunnissa

Kirkkohallitus on antanut ohjeen/ suosituksen "Hyvien johtamis- ja hal-

lintotapojen sekä sisäisen valvonnan kehittäminen seurakunnissa". Kirkkohallituksen ohjeistus on asiantuntevasti ja ammattitaitoisesti koottu mutta suhteellisen yleisluonteinen, sisältäen suosituksia ja hyvien käytäntöjen esittelyä.

Kunnallishallinnolle asetetut vaatimukset ovat huomattavasti laajempia ja konkreettisempia. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut yleisohjeen "Kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätök-

sen ja toimintakertomuksen laatimisesta”. Kunnan toimintakertomuksessa on annettava selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä. Selonteon tulee sisältää mm. selvitykset

- toiminnan tuloksellisuuden arvioinnin luotettavuudesta
- riskien hallinnan järjestämisestä
- omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonnasta
- sopimustoiminnasta
- sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Kirkkohallituksen taloussuunnittelupäällikkö **Pasi Peranderin** mukaan seurakuntarakenne muuttuu jatkossa. Ollaan matkalla kohti suurempia yksiköitä. Vuonna 2011 on käynnistynyt Kirjon Palvelukeskuksen toiminta, joka vuoteen 2017 mennessä tuottaa kaikille seurakunnille palveluna taloushallinnon ja palkkahallinnon ydintehdävät. Sisäisen valvonnan ohjeistusta kehitetään ja täydennetään soveltuvin osin kuntasektorin ohjauksen mukaisesti. Seurakuntayhtymiä kannustetaan sisäisen tarkastuksen järjestämiseen joko palkkaamalla osaajia tai ostamalla sisäistä tarkastusta palveluna.

Kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Seurakunnissa tämä vastuu on osoitettu seu-

rakuntaneuvostoille. Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun professori **Jarmo Leppiniemi** on pitkään toiminut Helsingin seurakuntayhtymän yhteisen kirkkoneuvoston jäsenenä ja varapuheenjohtajana. Hänen mielestään ”erityisesti suurten seurakuntayhtymien yhteisten kirkkoneuvostojen tietoisuutta hallitustyöskentelyyn yleisesti kuuluvista tehtävistä, vastuista ja työskentelytavoista tulisi kasvattaa. Helsingin seurakuntayhtymän hallitukselle tällainen valmennus ja tietopaketti on jo suunniteltu osana seurakuntayhtymän sisäisen valvonnan vahvistamista. Pitemmällä aikavälillä hallitustyöskentelyn terävöittäminen tukee myös vaaleilla valittujen luottamushenkilöiden roolia päätöksentekijöinä ja vastuunkantajina”.

Sisäinen tarkastus seurakunnissa

Helsingin seurakuntayhtymän tuotot ovat yhteensä noin 100 milj. euroa ja konsernitaseen loppusumma 500 milj. euroa. Työntekijöitä on noin 1.400 henkilöä. Tämä vastaa pienen tai keskisuurten kaupungin taloutta. Helsingissä on kahden hengen sisäisen tarkastuksen yksikkö, joka toimii yhteisen kirkkoneuvoston alaisuudessa. Sisäinen tarkastus on organisoitu hyvän hallintotavan ja

toimivan sisäisen tarkastuksen kriteerien mukaisesti. Sisäisen tarkastuksen budjetissa on varattu riittävä määräraha hankintoihin ulkoisilta palvelun tuottajilta. Oman henkilökunnan osaamista voidaan täydentää ostamalla esim. tietohallinnon tai kiinteistökehityksen tarkastuksia.

Espoon seurakuntayhtymän hallintojohtajaksi valittiin vuonna 2012 KTT **Leena Kostiander**. Hän on aikaisemmin toiminut mm. liikenne- ja viestintäministeriön neuvottelevana virkamiehenä. Leena Kostiander vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä yhteisen kirkkoneuvoston ohjauksessa ja tutkii parhaillaan vaihtoehtoja sisäisen tarkastuksen järjestämiseksi Espoon seurakuntayhtymässä.

Muissa seurakuntayhtymissä ei vielä ole päätoimisia sisäisiä tarkastajia. Palvelun tuottajilta sisäistä tarkastusta ostaa jossain määrin toimiva johto ja joissain tapauksessa sisäistä tarkastusta ostetaan yhteistyössä tilintarkastajien kanssa. ■

Kari Liinakoski, HTM,
Sisäisen tarkastuksen päällikkö,
Helsingin seurakuntayhtymä

Uskonvahvistusta ja uusia ajatuksia pyöreän pöydän äärellä

Sisäiset tarkastajat ry:n Round Table -toiminnan tavoitteena on tarjota sisäisestä tarkastuksesta vastaaville henkilöille luottamuksellinen ympäristö keskusteluun ja kokemusten vaihtoon ammatillisissa asioissa, erityisesti sisäisen tarkastuksen johtamisen ja kehittämisen näkökulmista. Round Table -toiminta innostaa jäseniään aktiiviseen vuorovaikutukseen muiden tarkastusjohtajien kanssa ja edistää näin myös ammatillisen osaamisen kehittämistä.

Round Table -toiminta käynnistettiin kesällä 2008. Energinen, idearikas ja kansainvälisestikin verkostoitunut Tuulikki Help Eläke-Fenniasta toimi ryhmän puheenjohtajana ensimmäisinä toimintavuosina ja hän loi myös toimintaperiaatteet Round Table -toiminnalle. Tuulikin luovuttua puheenjohtajuudesta ja jäätyä pois toiminnasta ryhmän toimintamallia muutettiin tavoitteen säilyessä kuitenkin ennallaan. Tällä

hetkellä ryhmä toimii ilman nimettyä puheenjohtajaa ja vastaa kollektiivisesti toiminnan suunnittelusta, tapaamisten aiheista, kokousjärjestelyistä sekä toiminnan raportoinnista yhdistykselle. Round Table raportoi toiminnastaan Sisäiset tarkastajat ry:n pienryhmätöiminnasta vastaavalle hallituksen jäsenelle Leena Kallasvuolle ja yhdistyksen toimisto avustaa ryhmää käytännön järjestelyissä. Toiminnasta aiheutuvien kulujen kattamiseksi jäseniltä peritään vuosittain jäsenmaksu yhdistyksen normaalin jäsenmaksun lisäksi.

Round Tablen ryhmän jäsenet ovat eri toimialoja edustavien yhtiöiden sisäisestä tarkastuksesta vastaavia henkilöitä. Toimivan keskusteluympäristön luomiseksi ryhmän koko on rajattu 20 henkilöön. Toistaiseksi kaikki kohde-ryhmään kuuluneet jäsenyydestä kiinnostuneet ovat mahtuneet mukaan.

Round Table -tilaisuudet ovat puolen päivän mittaisia ja niitä on järjestet-

ty vuosittain noin neljä. Tapaamisissa kuullaan ryhmän jäsenten valmistelemia alustuksia ja keskustellaan sisäisen tarkastuksen ammatillisista asioista sovittujen teemojen mukaisesti (vrt. kuva).

Jos olet kiinnostunut jakamaan kokemuksiasi muiden sisäisen tarkastuksen vastuullisten kanssa ja saamaan arvokasta vertaistukea, ilmoita kiinnostuksestasi! Lisätietoja antaa pienryhmätöiminnasta vastaava hallituksen jäsen Leena Kallasvuo leena.kallasvuo@op.fi, yhdistyksen toiminnanjohtaja Matti Mikola matti.mikola@theiia.fi sekä Round Table ryhmän jäsenet Jari Korpela jari.korpela@fim.com, Sirkku Holmström sirkku.holmstrom@finavia.fi ja Taru Yrjänäinen-Paatero taru.yrjanainen-paatero@pvo.fi. ■

Sisäiset tarkastajat ry:n Round Table

Maliina Hakala

Annika Martin

Sisäisten tarkastajien 39. syysseminaari järjestettiin Tampereella aiheenaan Corporate Governance – Challenges and Trends in 2013

Uusia näkemyksiä finanssikriisin merkitykseen riskienhallinnassa

Sisäisten tarkastajien syysseminaari järjestettiin 31.10.–1.11.2012 Tampereella ja teemana oli ”Corporate Governance – Challenges and Trends in 2013”. Seminaari tarjosi uusia näkökulmia liittyen mm. finanssikriisin merkitykseen, hyvään hallintotapaan osana sisäistä tarkastusta, sisäisen tarkastuksen kehittämiseen sekä kestävä kehityksen ja yhteiskuntavastuun muutosprosesseihin.

Seminaarin avasi Aalto-yliopiston kansainvälisen rahoituksen professori **Vesa Puttonen** esityksellään ”Corporate Governance – Challenges and Trends in 2013”. Hänen esityksensä käsitteli mm. yleisesti taloustilannetta euromaissa ja maailmanlaajuisesti, mm. miten taloustilanne on edelleen haavoittuvainen ja finanssikriisi voi uudelleen kärjistyä. Puttonen muistutti, että vaikka luottamus ja optimismi ovat lisääntyneet rahoitusmarkkinoilla viime kuukausina, niin toisaalta monissa maissa on kuitenkin taantuma, jossain maissa jopa lama ja monenlaisia riskejä on ilmassa. Monet valtiot kamppailevat velkojen kasvun ja talouskasvun hiipumisen kanssa. Nämä taloudelliset faktat asettavat entisestään haasteita ja mahdollisuuksia liittyen johtamisjärjestelmiin, riittävään riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan. Seminaaripalautteiden perusteella esitys koettiin

hyvin mielenkiintoiseksi ja se herätti paljon ajatuksia ja kysymyksiä esityksen jälkeen.

PK-johtaja **Pentti Mäkinen** Elinkeinoelämän keskusliitosta käsittelee korruptiota laajasti ja kertoi mm. kansallisesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä korruption vastaisessa työssä. Hän mainitsi että, vaikka monet maat ovat muodollisesti sitoutuneet kansainväliseen yhteistyöhön, kansallisten erityispiirteiden (lainsäädäntö, hallinto, kulttuuri) tason ja merkityksen tunnistaminen on edelleen keskeistä onnistuneelle liiketoiminnalle.

Seminaarin päättävän iltapäivän kuuntelimme vastuulliseen ja eettiseen toimintaan perehtyneitä asiantuntijoita. Deloitte toimitusjohtaja **Teppo Rantanen** avasi eettisen käytöksen mahdollisuuksia ja haasteita organisaatioissa. Yrityksen olemassa-

olon tarkoitus ja sen ymmärtäminen yhdistettynä yksilölliseen päätöksen tekoon oli luennon keskeisiä teemoja. Kausaali Oy:n toimitusjohtaja **Susanna Perko** käsitteli vastuullista liiketoimintaa arvontuottajana ja yritysvastuullisen strategian potentiaalia tulevaisuuden liiketoimintamahdollisuuksina. Seminaarin viimeisellä luennolla Tampereen yliopiston puheopin lehtori **Elinita Mäki** kävi tiiviisti läpi argumentoinnin ja puheella vaikuttamisen rakenteita, ilmenemismuotoja sekä viestintätilanteiden hallintaa. Luento herätteli keskustelua yleisesti argumentaatiotaidoista ja viestinnän harjaannuttamisesta.

Annika Martin, CIA, CCSA; KPMG
Maliina Hakala, CIA; Phoenix Group

Seminaaritoimikunta

GRC

Governance, Risk and Compliance

Hyvällä johtamis- ja hallintotavalla, riskienhallinnalla ja kehittyneellä sisäisellä valvonnalla luodaan toiminnalle vakautta edistävä kehikko, jolla varmistetaan sidosryhmien luottamus. Vastuullisuus, eettisyys ja sääntöjenmukainen toiminta ovat liiketoiminnan perusedellytyksiä niin omistajien kuin muidenkin sidosryhmien näkökulmasta.

Sisäisen tarkastuksen näkökulmasta hyvä johtamis- ja hallintotapa tarkoittaa hallituksen toimeenpanemaa prosessien ja rakenteiden kokonaisuutta, jolla ohjataan, informoidaan ja seurataan organisaation toimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi. Hallituksen velvollisuutena on huolehtia siitä, että organisaatioilla on riskihallintajärjestelmä ja toimiva sisäinen valvonta. Johdon velvollisuus on suunnitella ja toteuttaa riskienhallintaa käytännössä ja raportoida tilanteista hallitukselle juoksevasti. Lisäksi tehokkaalla sisäisellä valvonnalla saadaan

riittävä varmuus toiminnan luotettavuudesta ja tavoitteiden toteutumisesta.

Hyvä hallinnointijärjestelmä sekä siihen kuuluvat sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat sekä edellytyksiä että mahdollisuuksia toimia tehokkaammin ja läpinäkyvämmiin varmistaen organisaatiolle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen.

KPMG Partner Bart van Loon Hollannista on Governance, Risk and Compliance (GRC) palveluvastaava, joka esiintyy keskiviikkona 17.4.2013 perinteisessä kevätseminaarissamme ja

tuo tullessaan näkemyksiä kansainvälisistä trendeistä ja kokemuksista. Bart van Loonin esityksessä käsitellään organisaatioiden hallinnointijärjestelmiä, riskienhallintaa, varmistustoimintoja sekä kirkastetaan niiden rooleja, rajapintoja ja vastuita tavoitteiden saavuttamisessa.

Sisäisen tarkastuksen rooli nähdään yhä olennaisempana osana organisaatioiden toimivaa johtamisjärjestelmää ja GRC jäsentää sisäisen tarkastuksen asemoitumista osaksi tiivistä kokonaisuutta eri toimialoilla. ■
Seminaaritoimikunta

Suunnittele enemmän, tarkasta vähemmän

Richard Chambers, Kansainvälisen sisäisen tarkastuksen yhdistyksen (IIA) pääjohtaja, CIA, CGAP, CCSA, CRMA

Richard Chambers on toiminut IIA:n pääjohtajana vuodesta 2009. Chambersilla on yli 30 vuoden kokemus sisäisestä tarkastuksesta. Uransa alussa hän toimi useita vuosia julkisella sektorilla ja ennen siirtymistään IIA:n palvelukseen, hän työskenteli sisäisen tarkastuksen neuvontapalveluissa PricewaterhouseCoopersilla.

IIA:n kansainvälisillä nettisivuilla tammikuussa julkaistussa blogikirjoituksessaan Chambers nosti esiin muutamia ajatuksia sisäisen tarkastuksen haasteista. Näitä ajatuksia jokainen sisäinen tarkastaja voisi miettiä vuoden 2013 alkajaisiksi:

Suunnittele enemmän ja tarkasta vähemmän. Usein tarkastajilla on kiire saada työ alkuun ja suunnittelu jää liian vähälle. Tarkastuksen suorittaminen ilman riittävää suunnitelmaa on Chambersin mukaan kuin kiertomatkan tekeminen keskeneräisen kartan avulla.

Sisäisen tarkastuksen raportit ovat usein liian pitkiä ja sisältävät liikaa turhaa tietoa. Tarkastajat usein mielellään kertovat "kuinka kello rakennetaan" vaikka tarkastettava haluaisi vain tietää "mitä kello on".

Tarkastajat korostavat tarkastuksessa löytyneitä ongelmia ja heikkouksia. Chambersin mukaan olisi hyödyllistä muistaa, että tarkastettavat haluavat samoja asioita, kuin tarkastajatkin; tehdä asiat mahdollisimman hyvin, mutta olosuhteet voivat olla vaikeat. Empatiaa tulisi olla enemmän tarkastuksia tehtäessä.

Tarkastuksen rajallisten resurssien takia ja osakkeenomistajien vaatimusten kasvaessa, olisi hyvä käyttää tarkastuksessa yhä enenevässä määrin teknologian apua. Näin voitaisiin lisätä tarkastusten tehokkuutta ja resursseja.

Lopuksi Chambers vielä toteaa, että sisäisten tarkastajien tulisi jatkuvasti kehittää ja kouluttaa itseään ymmärtämään entistä paremmin organisaation bisnestä ja sen riskejä sekä uhkia.

Lisää Richard Chambersin sisäistä tarkastusta käsitteleviä ajatuksia ja mielipiteitä kuullaan 17.4.2013 GRC – Focus On The Essentials seminaarissa. Richardin blogin löydät osoitteesta <http://www.theiia.org/blogs/chambers/>

Heli Iirola, CIA

ylitarkastaja

Sisäisen tarkastuksen ja arvioinnin yksikkö

Ulkoasianministeriö

Seminaaritoimikunta

Opiskellen osaajaksi

Koulutustarjonta keväällä 2013

STAK II

Sisäisen tarkastuksen ammattikurssi II (STAK II) on sisäisen tarkastuksen osaamista syventävä kurssi. Kurssi sopii kaikille niille, jotka haluavat vahvistaa tietämystään ja osaamistaan sisäisen tarkastuksen johtamisesta, tarkastustyön suunnittelusta ja ohjaamisesta, vuorovaikutuksesta tarkastuskohteiden, organisaation johdon ja muiden tarkastuksen merkittävien sidosryhmien kanssa. Lisäksi kurssilla syvennyttään sisäisen tarkastuksen toiminnan ja laadun kehittämiseen ammattistandardien mukaisesti.

Kurssin suorittaneilla on valmiuksia johtaa, ohjata ja kehittää tarkastustoimintoa. Kurssi tukee ammattitaidon ylläpitämistä ja jatkuvaa kehittämistä sekä tukee ammatillista verkostoitumista. STAK II ensimmäinen jakso järjestetään 3 – 4.4.2013 ja toinen jakso 24 – 25.4.2013. Linkissä kurssin ohjelma: http://www.theiia.fi/tapahtumat/koulutustiedot/stak_ii

CCSA

Valvontaprosessin itsearviointikurssi – Certificate in Control Self-Assessment CCSA – toteutetaan suomenkielisenä. Kurssi perustuu harjoituksiin, joilla simuloidaan itsearviointikokouksia. Kurssin suorittaneet saavat CCSA-tentissä tarvittavia valmiuksia ja osaamista ohjata ja toteuttaa valvontaprosessin itsearviointeja omissa organisaatioissaan. Kursin suorittamisella saa myös sen itsearviointikokemuksen (facilitation experience), jota CCSA-todistuksen saaminen edellyttää.

Kurssin suorittaneet tuntevat itsearvioinnin periaatteet ja osaavat toteuttaa itsearviointitilaisuuden riskien ja valvontaprosessien arvioimiseksi. Workshoppeissa toteutettavan ryhmätyöskentelyn avulla käydään läpi konfliktien selvittämisen ja konsensuksen rakentamisen tekniikoita sekä ryhmäpäättöksen tekemistä.

CCSA-kurssi järjestetään 15 – 16.5.2013.

Linkissä kurssin ohjelma: <http://www.theiia.fi/tapahtumat/koulutustiedot/prime121.aspx> ■

Koulutustoimikunta

Kevätseminaari Kalastajatorpalla 17.–18.4.2013

GRC – Focus on the Essentials

Mukana kansainvälisiä huippupuhujia, mm. IIA Globalin presidentti **Richard F. Chambers** (US), joka on joulukuussa 2012 valittu Accounting Todayn toimesta USA:n 100 vaikutusvaltaisimman laskentatoimen ihmisen listalle.

Seminaarissa kuullaan myös hyvän hallintotavan spesialisti **Bart van Loonia** (NL) sekä COBIT 5 viitekehyksen huippuosaajaa **Derek Oliveria** (UK).

Lisätiedot ja muuta koulutustarjontaa www.theiia.fi

Yhteistyöllä tuloksiin

THEIIA.FI